

Већина грађана Србије је уверена да вредни, поштени и талентовани људи не могу да добију посао, да напредују, да се остваре у Србији уколико се не учлане у неку од владајућих партија или ако немају неке родбинске везе са људима на власти. Исто убеђење има и знатан број грађана Републике Српске. Такав систем се наметнуо и већина нема снаге да му се одупре из једноставног разлога – треба преживети. Корупција и непотизам нарушавају принцип једнакости грађана, правну државу, као и достојанство младих људи.

До средине деведесетих идентично уверење је имала и већина Грка. Посланици, министри и страначки функционери су били господари послова у државној служби. „Веза“ је била изнад закона, изнад диплома, изнад знања и талента. Све се могло „средити“, у замену за глас на следећим изборима или за неку другу противуслугу. Када би у некој државној служби било отворено пет радних места, запошљавано је десет особа. Тако се увећавао државни апарат, као и моћ странака.

А онда је дошло до промене.

Министар Анастасиос Пепонис 1994. године доноси закон којим се успоставља Високи савет за избор кадрова (у даљем тексту АСЕП). АСЕП је замишљен као независно тело са мисијом обезбеђивања једнаких могућности за све грађане при запошљавању у јавном сектору у условима потпуне транспарентности, отворености, објективности и достојновлашћа (меритократије).

У главне надлежности овог тела спадају: избор кадрова у ширем јавном сектору, надзор над регуларношћу процеса избора кадрова као и контрола незаконитог запошљавања.

Да би АСЕП испунио своју мисију опремљен је одређеним механизмима који му омогућавају рад. Ово тело није под надзором и контролом Владе нити других државних служби. Извештава о свом раду Парламент и подлеже једино судским одлукама. Има финансијску независност тј. свој буџет. Савет се састоји од 28 чланова: једног председника, три потпредседника и 24 саветника. Они су изабрани на седници грчког

Како је Грчка укротила корупцију

Пише: Његош Петровић
недеља, 25 март 2012 12:15

Парламента. Остали органи тела су Скупштина, Веће и Секретаријат који има 278 високостручних чланова који проводе, организују и надзиру све процесе везане за избор кадрова.

Да би на најбољи начин одговорио свим изазовима и задацима, АСЕП има напредан електронски систем путем којег се врши прикупљање података за радна места, врши класификација занимања и распоред кандидата.

АСЕП рангира кандидате према њиховом успеху на студијама, радном искуству, знању страних језика и резултатима са тестирања које организује сам Савет. Постоји тест опште културе чији резултати важе 5 година и специјални тестови за одређена занимања (важе 2 године). Кандидат који жели нпр. да буде професор грчког језика у средњој школи мора да полаже неколико тестова попут теста из знања старогрчког језика, новогрчког, књижевности и теста опште културе који је универзалан.

Свима је омогућено да прате преко сајта АСЕП-а све стадијуме процеса и на тај начин се рано откривају неправилности. Неопходна литература за тестирање за сваки испит се објављује у службеном гласнику. Ови тестови су комбинација државног испита који имамо у Србији и Републици Српској и пријемног испита за запослење. Није потребан приправнички стаж нити радно искуство да би се остварило право на тестирање.

На самом тестирању кандидатима се прекривају имена на свескама и додељују шифре како би сарадници који прегледају тестове урадили свој посао на објективан начин. Тест има и негативно бодовање тј. за сваки нетачан одговор одузимају се бодови. Прелиминарни резултати излазе након прегледања тестова и оставља се одређено време уколико постоје кандидати који желе да се жале. Након жалбеног поступка објављују се коначни резултати и формирају ранг листе. Најбоље рангирани кандидати се распоређују на радна места за која су аплицирали.

На сајту АСЕП-а свако може да провери колико бодова има пре него што изађе на тест. Уноси се просек оцена са основних студија, затим се рачуна диплома мастера или докторат, знање страних језика (признају се само дипломе попут IELTS, DELF и сл.). Посебне социјалне категорије се такође узимају у обзир при бодовању ако кандидат нпр. има многодетну породицу, ако је у питању особа са посебним потребама и слично.

Како је Грчка укротила корупцију

Пише: Његош Петровић
недеља, 25 март 2012 12:15

Постоје послови за које кандидати не морају да полагају тест него се само рангирају према успеху у школи, радном искуству и познавању одређених вештина (нпр. за возача у јавном превозу). Зависно од врсте посла и услова које треба да задовољи кандидат, врши се одабир увек у складу са мисијом и основним принципима рада АСЕП-а, тела без којег ниједно запослење у јавном сектору не може да се обави.

На самом почетку, након успостављања АСЕП-а многи су мислили, ослањајући се на дотадашње искуство (да све може да се „среди“) подваљивали су лажне дипломе, лагали о свом радном искуству итд. Након неколико интервенција Тужилаштва и неколико хапшења, већина је схватила да је дошло једно ново време. Политичари су се трудили да нађу неки начин да заобиђу АСЕП, да убаце своје људе, али како је време пролазило и систем постајао све функционалнији и бољи, простор за малверзације и корупцију се све више сужавао. На почетку, преко АСЕП-а су се запошљавали само високошколовани кадрови, а данас се скоро сви кадрови запошљавају кроз овај систем. Нове генерације знају да морају да се труде, да буду бољи ученици, студенти, радници, да уче стране језике и нове вештине како би сутра могли да се надају да ће наћи посао у јавном сектору, да ће напредовати и бити успешни људи. Посла ће бити за најбоље, а за оне који не успеју сада, остаје да се припремају за тестирањенаредне године и да се надају бољем резултату.

АСЕП сваке године у просеку објављује 10 конкурса за 4500 сталних радних места и прима око 60 000 захтева кандидата. Такође, контролише спровођење конкурса за око 31 000 сезонских радних места. АСЕП има одговорност и за 75 000 запослених са уговором на одређено време и уколико се испуне законски услови, ти уговори ће бити преиначени у уговоре на неодређено време. Сајт АСЕП-а (www.asep.gr) има око 900 хиљада посета месечно и најпосећенији је сајт државних служби у Грчкој.

Данас, после 18 година рада може да се каже да је потпуно променио начин функционисања друштва. Свака општина, државна служба или министарство морају да се повинује одлукама АСЕП-а када је у питању запошљавање кадрова. Странкама је одузета моћ да поткупљују грађане запослењима, као и културу зависности грађана од политичара. Упостављен је систем владавине заслужних и вредних људи.

У последње време широм Европе се шире стереотипи како су Грци лењ народ и ништа не раде, док подаци Еуростата показују да Грци раде много више него њихове колеге у Француској или Немачкој. Пре неколико дана Америчка унија за јавну управу наградила је Грка, др Панајотиса Каркацулиса титулом најбољег службеника у јавној управи на свету. Професора у Националној школи јавне управе Грчке, др Каркацулиса наградили

Како је Грчка укротила корупцију

Пише: Његош Петровић
недеља, 25 март 2012 12:15

су као идејног творца Центра за услуживање грађана - обједињеног центра за издавање докумената за грађане којим се смањила бирократија, смањили трошкови и брзина којом се издају. На основу његовог модела, извршена је реформа и основани су слични центри у Србији, Русији, БиХ, Републици Српској, Албанији, Сирији, Турској, и Египту.

Бивши министар Пепонис као и професор Каркацулис су потпуно променили јавну управу у Грчкој учинивши је ефикасном и бољом.

Имамо ли ми храбрости и воље да задамо коначни ударац корупцији при запошљавању?